

Diena, Riia. 20. oktoober 2016. Vaadatud 24. septembri etendust.

Naftamagnaadi surmapatud

Lavastaja Pamela Recinella on Tallinnas etenduva ooperi „Lendav Hollandlane“ tegevuse viinud kõrtsi ja Amsterdami punaste laternate kvartalisse

Tekst Atis Rozentāls

Samal ajal, kui Läti Rahvusooper kogub jõudu kevadel ees olevaks „Tannhäuseri“ esietenduseks, esitas Eesti Rahvusooper Tallinnas Estonia teatris Richard Wagneri „Lendavat Hollandlast“ – muusikaliselt inspireerivat ja ülesehituselt vastuolulist lavastust. Meile tundmatu Itaalia lavastaja Pamela Recinella ei saa veel uhkustada eriti suure lavastuste arvuga. Varem töötas ta assistendi ja mänedžerina, kuid siiski on tema CV-s kirjas Giuseppe Verdi kahe ooperi lavastused Erfurdis. Uus lavastus Tallinnas näitab, et Pamela Recinella loob oma käekirja nn dissonantses stiilis, muutes tegevuse aega ja kohta. Tema versioon on tegemist 1980. aastal toimunud looga rikkast keemiatöösturist Dalandist, kelle tütar Senta harrastab edutult maalimist, mitte ükski galerist ei võta tema töid vastu. Naftamagnaat Hollandlane omakorda näeb just Sentas väljapääsu vaimsest ummikust, kuhu ta on sattunud, ja tema kogu elu kestnud seisundit sümboliseerivad seitse surmapattu – hallides rõivastes balletikooli õpilased lindude ja loomade maskidega näol (kavalehel on eesti keeles selgitatud, milline olend millist pattu sümboliseerib). Oma sümpaatiat Senta vastu ei varja ka politseinik Erik, kellele küll tema maalimishuvi vastuvõetav pole.

Armastuse preestrinnade koor

Lavastuse esimene vaatus toimub ühe hotelli baaris norra naftaplatvormi lähedal, teine vaatus aga Amsterdami punaste laternate kvartalis, kus Dalandile kuulub lõbumaja. Samas kvartalis asub ka Senta ateljee. Ei suuda ironiseerimata jätta teemal, et ketrajate koori on mõnikord asendatud küll õmblejate või pesunaistega, kuid prostituutide laulmist kuulen „Lendavas Hollandlases“ esimest korda. Tehniliselt on see aga lahendatud väga keerukalt, osa koorist sõidab mööda lava jalgratastel ja laulab, jätkates samal ajal sõitu, teine osa aga paikneb dekoratsioonide (majade) vahel ega näe dirigenti. Need armastuse preestrinnad kannavad heledaid tolmumantleid, musti kleite ja valgeid parukaid ning nende klaasist eluasemetel on punased neonkontuurid.

Murrang Senta ja Hollandlase suhetes toimub, kui ta näeb Senta näituse avamisel armastatud naise kahemõttelist misantristseeni Erikuga. Senta maalitud seitse surmapattu elustuvad kahekordselt – esmalt videoprojektsioonina, seejärel lõuendipragudes, seitse koletist tungivad sealt välja. Süžee lõpuosale, kus Senta lõpetab viieteistkümne aastaga Hollandlase portree, vihjatakse vaid kavalehe tekstis – laval seisab hallpea (see pole solist, vaid statist) endiselt ilma näota portree juures. Pamela Recinella kavatsus oli ilmselgelt Wagneri loodud süžee mõistetavamaks muutmine, niisiis jättis ta kõrvale müstilise kummituslaeva, pakkudes selle asemele võrdlemisi naiivse kontseptsiooni visualiseeritud surmapattudest. See kontseptsioon õnnestub aga tänu kunstnik Yannis Thavorisele, valguskunstnik Matt Haskinsile, koreograaf Daniel Kirspuule ja Itaalia disainistuudio Apparati Effimeri stiilsetele

videolahendustele tehniliselt kõrgel tasemel ellu viia. See oleks küll kehv lohutus, kui muusikaline pool peaks lonkama, kuid teisel esietendusel oli tase hea.

Leebe karmus

Kuulutusel oli esietenduse peamise tõmbenumbrina nimetatud eesti bass Ain Anger, kelle rollide nimekirjas näeme sellel hooajal Wagneri kangelasi Dresdenis, Berliinis, Viinis, Tokios ja Torontos. Riias kuulsime teda kevadel Vincenzo Bellini „Norma” kontsertettekandel Orovesona. Juunis ja juulis esines Ain Anger Berliini Saksa ooperis Modest Musorgski „Boriss Godunovi“ nimirollis.

Senta rolli dubleerivad Estonia teatri mõlemad dramaatilised sopranid Aile Asszonyi ja Heli Veskus. Aile Asszonyi suudab nii vokaalselt kui näitlejana veenvalt edasi anda noore naise üleelamisi, see on temast teinud tuntud kunstniku. Lähtuvalt asjaolust, et kummituslikust meremehest on saanud lihast ja verest ettevõtja, laseb Maria teatri bass Aleksandr Krasnov oma häälel kõlada palju soojemalt ja leebemalt, kui selles rollis enamasti tavaks. Ta näeb Sentas pääsemist oma deemonitest, kuid kangelase tundlikkus ja kahtlev meel praktiliselt määravad ta hukule, see aga tundub XX sajandi 80. aastate taustal liialdusena (see on lavastuse kontseptsiooniprobleem). Soome tenori Jyrki Anttila Erikul, kes politseinikuna on mõõdukalt tagasihoidlik, pole armukolmnurgas erilist lootust. Vello Pähna dirigeeritud orkester suudab esile manada nii tormimeeleolu kui anda tundlikult edasi kangelase üleelamisi. Neil, kellel on viimastel aastatel õnnestunud viibida Estonia ooperiteatris, ei jää märkamata, et ka orkestri kõla muutub aina täiuslikumaks ja nüansirikkamaks. Eesti Rahvusooperi küllastajatele pakutakse sel hooajal kahte ooperiuuslavastust: pärast „Lendavat Hollandlast“ jääme ootama Mozarti „Figaro pulma“ esietendust 3. veebruaril.

„Lendav Hollandlane“ Rahvusooperis Estonia 24. septembril.

Rahvusooperis Estonia, Tallinnas, 21. ja 27. oktoobril kell 19, 11. novembril kell 19
www.opera.ee